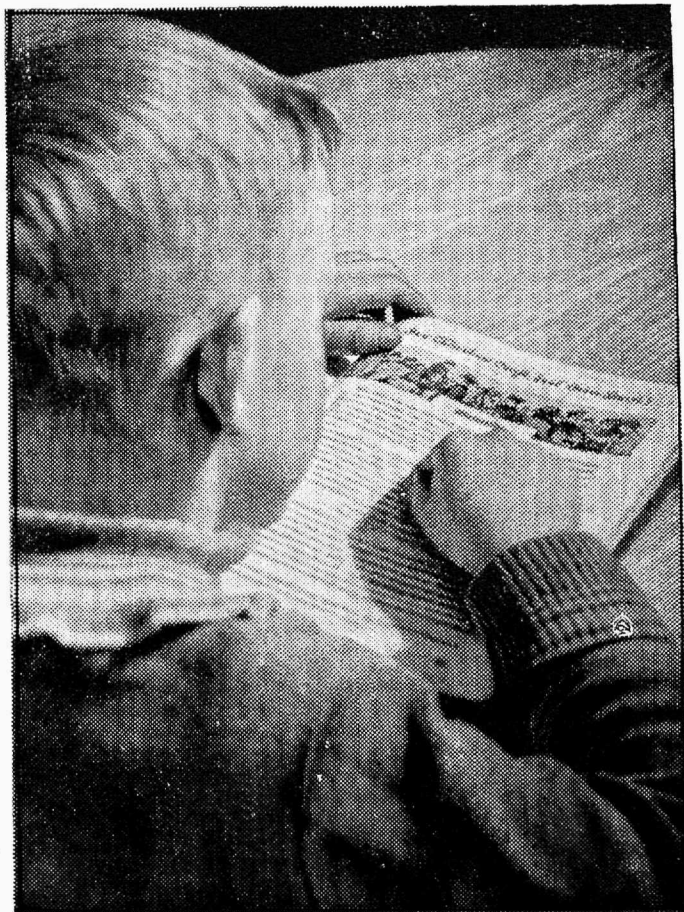

EESTI KINDLUSTUS LEHT

Oktoober-november
1939

EESTI KINDLUSTUSTEGELASTE
ÜHINGU VÄLJAANNE

Eesti Kindlustustegelaste Ühingu väljaandel ilmunud

KINDLUSTUSTEGELASE KÄSIRAAMAT

ELUKINDLUSTUS

Sisukord:

Saateks

I Kindlustuse põhialuseid.

Mis on kindlustus. — Ettenägelikkus ja kindlustuskaitse. — Kindlustuste liigitelu. — Elukindlustuse väärtus. — Elukindlustus ja kokkuvõid.

II Kindlustuskaitse areng ja levik.

Kindlustuskaitse vanal ajal. — Elukindlustus teaduslikule alusele. — Elukindlustuse levik. — Elukindlustuse areng Eestis. — Kindlustusseltside ühing. — Kindlustustegelaste organiseerimine.

III Elukindlustuse alused ja tehnika.

Suremusstatistika ja suremustabelid. — Suremus elukindlustuspreemia alusena. — Kapitaliprotsentide mõju elukindlustustegevusele. — Ärikulud elukindlustuspreemias. — Ülejääk ja selle kasutamine. — Riskide valik. — Mida peetakse silmas riskide hindamisel. — Edasikindlustus. — Kindlustusasutiste seadus. — Kindlustusseltside arvepidamine ja aastaaruanne.

IV Elukindlustuse üldtingimused.

Üldmäärused. — Kindlustuslepingu sõlmimine ja seltsi vastutuse algus. — Preemiate tasumine. — Tähtjaks preemiate tasumatajätmise tagajärjed. — Kindlustuse lõpetamine ja muutmine. — Poliisilaenuid. — Valeandmete tagajärjed. — Seltsi kohustuste piiramine. — Kindlustustasude väljamaksmine. — Kasust osasaamine. — Tulumaksu soodustus elukindlustusvõtjatele. — Elukindlustuse enneaegne raugemine ja vahendeid selle ärahoidmiseks.

V Esindaja isik.

Isiku tähtsus hanketööl. — Käitumine ja esinemine. — Seltskondlik suhe. — Kannatlikkus. — Millest sõltub edu.

VI Kandidaatide leidmine.

Kellest saab kindlustusvõtja — Organiseeritud kandidaatide hankimine. — Kandidaate ajalehe andmetel. — Kandidaatide korrastus. — Eeltööd kandidaadi külastamiseks. — Eellähenemine. — Külastamisaja ja -koha valik.

VII Hanketöö põhialuseid ja müügitehnika.

Elukindlustuse müük. — Inimestetundmine. — Inimese iseloom. — Kuidas esile kutsuda elukindlustusesoovi. — Elukindlustuse võtmise eripõhjusti. — Kindlustustarbe analüüs ja kindlustuskava. — Esimene kontakt kandidaadiga. — Põhjendamine. — Mida ütlete ja kuidas ütlete. — Kas sõlmida leping esimesel või järgneval külastusel. — Esimene sissemaks. — Arstlik läbivaatus ja poliisi väljamüümine. — Edaspidine side kandidaadiga. — Side kindlustusvõtjaga. — Hanketöö ühenduses inkassoga. — Juurekindlustus.

VIII Hankevahendeid ja abimaterjale.

Kindlustustarbe selgitamine kulude arvestuse abil. — Näiteid kindlustamiskava koostamiseks. — Väiteid ja vastuväiteid. — Vanaduse ja terviserikke kuupensionimäärade tabel.

Raamat sisaldab 168 lhk. tihedat teksti heal paberil ja maksab ainult 60 senti; kalingurköites luksuspaperil kr. 1.25.

Kõigile, kes raamatu hinna saavad rahas või postmarkides Eesti Kindlustustegelaste Ühingu, neile saadetakse raamat postikuludeta koju kätte.

EESTI KINDLUSTUSTEGELASTE ÜHING.

Aadr.: Tallinn, postkast 18.

Posti jooksev arve 598.

EESTI KINDLUSTUSLEHT

Nr. 5 (22).

ILMUB 6 NUMBRIT AASTAS

1939.

SISU:

Aeg kohustab — A. Pähkal. — Kindlustusmajandus sõjas. — Saksa kindlustus on rahulik. — Kindlustusolud Nõukogude Liidus. — Sissekukkumine — Nähvits. — Läti kindlustusolud. — Uus esindaja — Ahasverus. — Reeglid õnneks ja eduks. — Hakake uuesti kindlustusmeheks. — Elukindlustuse õpetamine. — Lood elust. — Kimp vastu-
väiteid. — Õnnetuste kroonikat.

Aeg kohustab.

Kuigi Eesti ja kõik teised Läänemere-
äärsed väikeriigid on jäänud erapooletu-
tuks ning seega otsesest sõjamõllust
kõrvale, on ometigi sõja mõjutusi tunda
ka meie rahulikul maal, ja mitte ainult
inimeste meeltes, vaid ka neis oludes,
milles meie rahvas elab ja oma igapäe-
vaseid ülesandeid sooritab. Sõja otse-
seks tulemuseks on, nagu ikka, laiade
rahvamasside närviline olek ning sageli
ükskõiksus enda ja oma perekonna
tuleviku heaolu vastu.

Sõjaajal majanduselus näeme aga
kaupade ning turgude puudust, mis
omakorda närvilikkusele ning igasugus-
tele kuuldustele soodsa kõlapinna val-
mistab.

Et aga Eesti koos teiste Balti ja Skan-
dinaavia riikidega on deklareerinud
oma valjut erapooletust ja viimatisõl-
mitud vastastikku abistamise pakt Ven-
nega seda erapooletust ka jõuliselt tag-
gab, siis oleme meie enam kui rahulda-

vas seisukorras ning meil pole karta
puudust sisseveo kaupadest ega ka um-
mistust väljaveo teel. Et mitmed meie
tooted evivad suure osatähtsuse nii
sõdivates kui ka erapooletutes riikides,
ei ähvarda meid sõjaajal nii tavaliseks
muutunud elukallidus, vääringu langus
ja seoses sellega ka elukindlustuste
tagasiost ning tagasihoidlikkus uute
elukindlustuste sõlmimisel.

Et aga laiades rahvahulkades teatud
ärevus valitseb, mis loomulikult ei saa
avaldamata jätta mõju ka kindlustuse-
töös, siis on siin küll rohkem süüdi meie
inimeste põhjendamata hirm ja saagi-
ahnus kui sõda. On ju ilmselt selge, et
kogu ärevust tähtsal määral on aida-
nud tekitada just need, kes, suurtest
kasusaamiste võimalustest aetud, tõtta-
sid endale üleauseid tagavarasid soe-
tama, mis täiesti loomulikult igapäeva-
sele tarvitajale tema vajalikke sisseoste
ei võimaldanud. Sellistele sahkerdaja-

tele on aga valitsus õigel ajal päitsed pähe ajanud, mispärast nende suured kasulootused rõõmustavalt ähvardavad nurjuda.

Juba ongi siin-seal mitmed sellised spekulandid oma tagavarad toonud päevavalgele, kuid on sunnitud neid loodetava suurkasu asemel müüma alla omahinda, pealegi ka karistust kandma vabamüügilt kõrvaldatud tarbeainega kauplemise pärast.

Tänu ettenägelikkudele korraldustele, jätkub kõikidele suhkrut ja soola, kuna Venest ja Saksast meil seda külluses on võimalik importeerida. Ka raud, masinad ja metallkaubad, missuguseid võib-olla pole võimalik enam sisse vedada Inglismaalt ja Ameerikast merel valitseva hädaohu tõttu, saame neid ometigi sealt edasi, ainult Rootsi kaudu, samuti aga ka Venest ja Saksamaalt, mispärast ärevus nendegi kaupade ümber on täiesti asjata.

Tähtsamaks osutub aga meil oma kaupade väljavedu ja neid kaupu on meil rohkesti, eriti aga mitmete kitsenduskorralduste tõttu, mis näiteks võimaldab oma tarvidust benssiini ning õlide alal säästa ja seega välja viia.

Meie naaberriikidele teeb kütteinete, kivisöe ja kütteõlide puudus tõsist muret, seda kartust ei tarvitse aga tunda Eesti, kuna oma väärtusliku turbabriketi ja põlevkiviga veel teisigi võib varustada. Kui kindlustustegelasi benssiinimüügi korraldus valusalt riivab, siis jääb meil ometigi trööstiks teadmine, et sellega aitame kaasa üldise olukorra parandamisele.

Et elukindlustuse hanketegevus ka eelseisval perioodil loodab arenemise võimalusi maal, pole huvituseta pilku heita meie põllusaaduste turustamise võimalustele, et selle kaudu ennustada ka elukindlustuse huvi suurenemist põllupidajate juures.

On ju teada, et põhimõttelikult kui erapooletu riik võime oma põllu- ja karjasaadusi turustada endiselt ka lääneriikidesse, kuid iseasi on, kui võrd suurel määral see meil teostub.

Et sõdivad riigid vastastikku valvavad kaubalaevade liiklemise üle merel, ja neid tosinate viisi juba on jõudnud hävitada, siis on tunduvalt tõusnud kaupade veo- ning kindlustusekulude tõttu

ka meie põllusaaduste hinnad, ja seni, kuni need saadused välisturul ei tõuse, pidurdub kahtlemata ka meie saaduste väljavedu.

Põllumehe tähtsaim väljaveo artikkel, peekon ja kanamunad, läksid seni suuremalt jaolt Inglismaale ja Saksamaale. Et aga vaenulise tegevuse tõttu nende riikide vahel Inglise turg senisel määral enam kõne alla ei saa tulla, ongi asutud meie väljaveo ümberkorraldamisele, mis on andnud rahuldavaid tulemusi. Peale Saksamaa, kus nõudmised on suurenenud, on suur turg avanenud Venemaale, eriti just sealihana.

Tõsisemaid raskusi võib esile tõsta metsamaterjalide transport, kuid et siin põllupidajate huvid vaevalt riivatud, kuna metsamaterjalide turustamine on riigi käes, siis ei ohusta see ka meie väliskaubandust, vaid võib kasuks olla meie metsale, mis juba niigi laastatud ja nõuaks just mõneks ajaks kosumist ja kasvamist.

Kartulite hind peaks kujunema kindlaks ja põllupidajaile soodsaks, sest piiritus, kui sõja olukorras nõutav kaup, tagab selle saaduste turgu. Seda enam on loota, et söögikartulite väljavedu teistesse põhjariikidesse muutub elavamaks. Ka seemnekartulite väljaveost, kust seni saime rahuldavat hinda, võib loota võimaluste avardumist.

Lina omab samuti sõjaajal suure tähtsuse ja selle väljavedu ka erapooletutes riikidesse näitab tõusu tendentsi peamiselt just puuvilla arvel, mille sissevedu meretagustest maadest nüüd küllalt riskantne ja kulukas.

Teravilja vajavad mõlemad sõdivad pooled, mispärast selle turustamine pole muret tekitav. Ka võtab riik iga aasta suured tagavarad, makstes selle eest kõrgemat hinda, mispärast hanketöö maal eriti sügisperioodil seni sageli sõltus viljaraha saamisest.

Lähemal ajal laheneb ka põllurammu soetamise küsimus, kuna vastava vabrikute ehitamine Tallinna lähedale on juba otsustatud. Muret võib teha vaid loomatoidu muretsemine, mis tänavuse aasta vähese heinasaagi tõttu sunnib söödavilja kaudu küsimust lahendada ja milline jõutoit ei tuleks ka praegu odavam, kui on põllul kasvanud vili, mispärast ei tohiks ka karja hävitamine

Kindlustusmajandus sõjas.

Sellel teemal kõneles hiljuti Saksamaal kindlustustegelane dr. J. Rosenkranz. Toome siin olulisema osa sellest kõnest:

Kuna kindlustusmajandus on ainult üks organ kogu majanduslikus organismis, siis mõ-

põllumeeste juures kõne alla tulla, kuna karjasaaduste hinnatõusus ei tohiks olla kahtlust.

Nii näeme, et meil pole vähematki põhjust närvitsemiseks ning pessimismiks, vaid ümberpöörduvalt, mõnesuguste ümberkorralduste ja ümberhinnangute järele peame asuma intensiivsemale tegevusele, et säilitada nii maal kui linnas senisest veel suurematki arusaamist elukindlustuse kaitse tõhususest.

Ja kuigi üksikutes rahva rühmades esineb mõnesuguseid takistusi, siis peame oma töö suunama selliste isikute keskustesse, keda häireseisukord ei puuduta. Aktiivne tegevus kindlustuse alal on just praegu suurima rahvusliku tähtsusega, kuna ärevate aegade segadused ja põhjendamatud kuuldused kergesti takistavad inimeste mõtete kiindumist elukindlustuse kaitsesse.

Kui meie kindlustustegelased siin kõike jõudu kokku võttes ei näita neid tagajärgi, mis kindlustuskaitse hülgamine endaga kaasa toob, kahjustame endid ja kogu kindlustusala.

Rahutud ajad Euroopas möllava sõjaga sütitavad kergesti inimeste meeli ja on põhjuseks ebakindluse tunde. Elukindlustuse lakkamata propaganda suudab aga tõhusalt seda pareerida, virgutades inimesi taas tegevusele, ülesehitamisele, andes igale eesmärgi, mis aitab summutada segaseid ja rahutuid muremõtteid.

Elukindlustuse alaline selgitustöö sunnib inimesi selgesti tajuma kindlustuse kaitse tähtsust, mida meie juba endi kodude ja kasvava noorsoo tuleviku huvides ei tohi jätta unustusse.

Aug. Pähkal.

jub kõik, mis mõjub kogu majandusele, ka kindlustusmajandusele. Sõjamajanduslikud korraldused: tootmise suurendamine ja tagavarakshoidmine ühel pool, tarvituse piiramine ja ostujõu vähenemine teisel pool mõjub samuti kindlustusmajandusele nagu muulegi majandusele. Sellest vaatekohast tuleb asjale läheneda.

Sõjamajandusele tähtsate ainete produktsiooni suurendamine ja tsiviilproduktsiooni piiramine muudab pikema aja kestel asikindlustuse riisiko struktuuri täiesti, kuna see mõjub kaubandusele, käsitööle ja transportasjandusele. Nii kaovad teatud riisikod üldse ja tulevad uued juurde, ühede arv väheneb tunduvalt ja teiste arv kasvab tunduvalt.

Niipalju kui need muudatused mõjuvad preemia kogusele, niipalju mõjuvad nad ka kindlustustevõtete tegevusele, kes on kui kapitali valitsejad ja laenajad. Otsustavat mõju avaldavad kindlustusasjandusele need abinõud, mis vähendavad rahva ostujõudu. Suur isikukindlustuse ala, mis annab kindlustusmajandusele kaks kolmandikku kogu preemiasissetulekust, on oma sissetuleku mõttes sõltuv rahva sissetuleku arengust. Kui on kogusissetuleku vähenemine maksude suurenemise, sõjaväkke kutsumise jne. tagajärjel suurem kui nende vahendite kogus, mis jäävad tarvitamise piiramise tõttu vabaks, siis mõjub see asjaolu tunduvalt kindlustussummade ja preemiatulude vähenemisele.

Kuid siiski on põhiline asjaolu, mis ei puuduta kindlustusmajandust sõjas ohustavalt. Individuaalne vajadus kindluskaitse järele on äri- kui ka isikukindlustuses tugevam kui rahu ajal. Teisest küljest on ju sõjamajanduse ülesandeks produktsiooni hoida ja suurendada, siis on kindlustusmajandusel siin ülesandeks eriliselt aidata. On sõjamajandus midagi kaotanud, siis pole tal vaja mitte ainult toorainet, vaid raha. Sellistel puhkudel võib saada aga raha kindlustusmajanduselt. Ta annab ka siis raha, kui teised krediidiandjad keelduvad. Ta annab raha jõusseastunud kindlustuslepingu põhjal — mitte aga kui puhaskrediidi asutus — erilise katteväärtuse põhjal, mille on õnnetusjuhtum just hävitanud. Nii on kindlustusmajandusel sõja ajal tähtsad ülesanded täita.

Saksa kindlustus on rahulik.

Kuigi Läänevallil mürisevad kahurid ja pommilennukid teevad oma retki, ei valitse Saksa kindlustusanduses vähematki paanikat, nagu võib seda eemal-seisja arvata, vaid minnakse rahulikult sõjaolukorradele üle. Pole ka mingit põhjust paanikaks, sest et saksa kindlustusandusel on rasked maailmasõja ja sellele järgnenud inflatsiooni aja kogemused seljataga, kust tuli saksa kindlustus vaatamata raskustele tervelt välja.

Suurt rahulikkust tingib eriti veel asjaolu, et olukorrad on sootuks teised kui 1914./15. a. Ei ole seda ülepeakaela ettevõtete seismajätu ega säärast rahuaja majanduse üleminekut sõjamajanduseks, mis jättis tol ajal hulk inimesi tööta. Saksa majanduses on üleminek sõjamajandusele sündinud nüüd hõõrumisteta ja suurem osa saksa majandust näeb, et saksa kaupade eksport on nüüd veel rohkem vajalik kui varemalt. Need asjaolud on stabiliseerinud Saksas majandusliku elu.

On arusaadav, et Saksamaa sõttaastumine kiskus osa kindlustustegelasi kindlustusest eemale. Kuid nüüd on jõudnud saksa kindlustus juba suurema valuta tühjaksjäänud kohad uute inimestega täita ja kindlustustegelased seisavad ikka sama probleemi ees, mis ennegi: **kindlustada ja kindlustusmõtet rohkem rahva hulka kanda.** Muutunud olukorras on aga kindlustustegelastel selge, et praegune aeg nõuab ainult suuremat hoolt ja suuremat pingutust kui seni, ja tööd tehakse seepärast ka suurema innuga.

Saksa kindlustusmajanduses puutub silma, et ka kindlustatud ise jäid võrdlemisi rahulikuks. Kindlustuslepingute ülesütlemisi tuli algul ainult üksikuid juhtudel ette. Viimasel ajal pole sellest enam midagi kuulda. Selle vastu näitab uus tootmine kasvu. Näib, et sakslased pole sõja ajal kindlustustega sugugi tagasihoidlikumad kui rahu ajal.

Suurem seisak tuli algul elukindlustuse alal. See on aga arusaadav, sest et

kohe sõja puhkemise järele lisandati preemia ühekordne sõjariisikomaks kindlustussumma pealt. Kuid nüüd on saadud juba siin seisakust üle.

Kuna kindlustuse alal on välisteenus kõige tähtsam, siis nüüd erakordsel ajal pühendab saksa kindlustusandus kõige suuremat tähelepanu välisteenusorganisatsiooni arendamisele ja tugevdamisele.

Muidugi tingib sõjaolukord kindlustusandusele teatud raskused, kuid saksa kindlustusandus on teadlik, et need on ainult võrdlemisi väikesed üleminekuaja raskused, millised on paratamatud, kuid millest jäävad pea ainult mälestused. Iseloomulik praeguses olukorras on, et saksa kindlustustegelaste juures pole märgata vähematki pessimismi. Tööd tehakse sama lootusrikkalt nagu ennegi ja vajalikku pingutust peetakse loomulikuks, mille üle ei tohi nuriseda.

*

See Saksa olukord näitab ka meile, et need, kes esimeste raskuste saabudes erakordsel ajal jätavad töö hooletusse ja hakkavad ühes paanikasse sattunud kindlustusvõtjatega halisema, ei seisa oma ülesannete kõrgusel ja teevad ise kindlustusturule suurimat kahju. Rahulik töö jätkamine, kui see nõuab ka suuremat jõupingutust, on parim, mis kindlustusmees võib teha enda, oma kindlustusseltsi kui ka üldise kindlustusanduse huvides.

Nüüd, mil esimene häiremeeleolu hakkab juba haihtuma, peaks kõik kindlustustegelased võtma eeskuju saksa ametivendadest, jätkates rahulikult oma tööd.

Belgia kindlustusselts „Les Assurés Reunis“ Brüsselis on hakanud kohtukulude vastu kindlustama.

*

Nagu statistilised kokkuvõtted näitavad, on 1938. a. olnud Saksamaal 274.048 liiklemisõnnetust 266.394 vastu 1937. a. Sellega on kasvanud liiklemisõnnetuste arv 2,9 prots. võrra.

Kindlustusolud Nõukogude Liidus.

Kindlustustegevusest Nõukogude Vabariikide Liidus on paljudel väga väärtetud, mispärast allpool esitame lühiväljavõtteid sealsetest kindlustusoludest. Meil valitsev arvamus, nagu oleks kindlustusandmine Nõukogude Venemaal täiesti välja surnud, on hoopis ekslik. Seal on kindlustuskaitse viidud läbi palju süstemaatilisemalt kui üheski teises riigis.

Alates 1921. aastast on kindlustustegevus koondatud riigi kätte ja selleks on moodustatud kaks suuremat keskust — Gosstrahh ja Sotsstrahh.

Esimene neist — Gosstrahh on tuletatud sõnast Gosudarstvennoje strahhovanie, s. o. riiklik kindlustus ja hõlmab enda alla isikute ja varanduste kindlustuse. Ta allub erilisele riiklikule kindlustuse peavalitsusele rahandusrahvakomissariaadi juures. Iga üksiku Liidu vabariigi rahvakomissariaadi juures on loodud kindlustusvalitsus, kellele alluvad kõik kindlustusorganid osa vabariigi piirides.

Teine neist — Sotsstrahh, mis enda alla hõlmab sotsiaalkindlustuse ja asub ametiühingute juures. Sotsiaalkindlustus tegeleb tööliste ja ametnike arstide, pensione, toetusi ajutise töövõime puudumisel, korterihoidust ja haridusala korraldamist.

Gosstrahh toimetab kinnis-, vallasvara, transpordi, viljasaagi, kariloomade ja elukindlustusi. Ekspordi ja impordi kindlustusi tehakse koos välismaiste kindlustusseltsidega.

Kuigi kogu kindlustusandmine on riigi poolt monopoliseeritud, siiski on osa kindlustusi kindlustusvõtjatele vabatahtlikud, kuna teatud liiki kindlustused, nagu põllusaagi, kariloomade jne. kindlustused, on sunduslikud.

Sundkindlustus toimub N. Liidus eriliste seaduste alusel ja varanduse omanik on kohustatud regulaarselt maksma preemiaid. Sundkindlustus haarab kolhooside, kolhoosnike, üksikmajapidajate, ameti- ja ühiskondlike ühingute, ühis-

NÄHVITS

Sissekukkumine.

Praegu on väljas sügis. Tuul raputab lehti pargiteedele ja üle terve looduse on laskunud raskemeelne nukrus. Aga tehkem siinkohal väike hüpe tagasi ja meenutagem, mis juhtus kaunitel suvipäevadel ühes suvituslinnas.

1.

Ei olnud kindlasti terve kuurordi kohta, isegi mitte suvitajate hulgas, lihvitumat ja libedama välimusega poissi kui Otu Painas. Näol alati teatavat üleolekut reetev naeratus, eriti daamidega juteldes, kõnnak pisut hooletu, aga iseteadev — nii nähti teda igal ennelõunal liikumas rannapiiesteel, lebamasaalil, või istumas rannakohviku rõdul.

Ta oli kena ja hoollisetud välimusega mees. Moemees! — Pole siis ka ime, et iga naisolend,

kellele ta püüdis teha lähenemiskatseid, end suurimal määral meelitatud tundis, kui võis mõne sõna vestelda temaga.

Mis aga kõigile, nii mees- kui naisolenditele arusaamatuks jäi, oli see, et ei teatud, millest õieti see Otu Painas elas. Linnas oli ju teistsigi moemehi — tantsuõpetaja, opereti esiarvustaja, suurärimehe ülikoolind poeg, kes muide tantsis talvistel ballidel ahvatlevalt tangot, ja palju teistsigi taolisi, aga nende tegevus ja kogu olemus oli igal suvituslinna elanikul kui peo-peal. Otu Painasest ei teatud aga midagi. — Mõne aasta eest ta siia talveti väljasurnud linna elama asus, leides peavarju kellegi vanema proua juures — see oli kõik.

Mis mees ta siis õieti oli? — küsite teie. — Ta tegutses ühe kindlustusseltsi hankemehena. Oma eelpool kirjeldatud välimuse ja selle juurde lisandunud veenva kõneoskusega polnud tal raske teenida iga kuu oma kenad summad.

2.

Kuurordi oli asunud hiljuti keegi tüsedamate dimensioonidega härra, kelle välimus ilmselt

tegeliste elumajade ja ehitusühingute varanduste kindlustusi.

Kolhoosides on sundkindlustuse tähtsamaiks esemeiks hooned, põllumajanduslikud ja tööstuslikud ettevõtted, kogu inventar ning veoabinõud. Kõik need kindlustatakse looduseõnnetuste, tule ja uputuste vastu. Sundkindlustamisele tulevad veel kolhoosniku isiklik varandus ja üksiktalunikel, nagu kolhoosidelgi, hooned, saigid ja kariloomad.

Kindlustus taotleb põllumajanduses ergutusülesandeid. Preemiad määratakse kindlaks vastavale aastaplaanile, kuid kahjud tasutakse tegelikkudele kahjudele vastavalt. On näiteks üks kolhoos külvanud enam kui aastaplaan ette nägi, siis maksab ta preemiat ikkagi plaanikohaselt, kuid juhtuda võiva kahju puhul saab kahjutasu kõige eest. Neil aga, kes külvasid vähem kui aastaplaanis ette nähtud, tuleb preemia tasuda ikkagi ettenähtud normi alusel, kuid kahju korral makstakse vastavalt tegelikule kahjule.

Seega tahab see preemia virgutada suurema külvipinna täitmisele. Samuti makstakse tõuloomade pealt kahjutasu

20 protsenti enam kui teiste loomade eest.

Väga palju kulutab Gosstrahh õnnetuste vältimiseks ja ärahoidmiseks. Tervelt 15 protsenti kogu kindlustusmaksudest laekuvast sissetulekust kulutatakse sellele.

Kuna sundkindlustuse kahjutasunormid on esemete tõelisest väärtusest tavalisest madalamad, siis on võimalik sundkindlustusele lisaks sõlmida veel vabatahtlikult lisakindlustust. Seejuures võib märkida seda, et üldine kindlustustegevus näitab aasta-aastalt tõusu. Vabatahtlikkude kindlustuste hulka kuulub N. Liidus ka elukindlustus, mis viimaseil aastail on erilise hooga levimas.

Selge pildi N. Liidu kindlustuse arengust pakuvad arvud saadud preemia kohta. Nii saadi preemiaid miljonites rublades:

	Sund-kindlustus	Vaba-tahtlik	Kokku
1924./25. aastal	43	53	96
1928./29. „	147	121	268
1932. „	449	238	684
1936. „	860	264	1121

reetis, et tegu on üpris jõuka inimesega, kes tõenäoliselt võis olla mõne pilvelõhkuja ja kahekolme direktorikoha omanik.

Mine võta kinni kust Otu Painas kuulda sai, või kes talle ütles, et nimetatud tegelane, kes isikutunnistuse järgi kandis nime Franz Rannuk, pole veel seni enda elu kindlustanud.

„Stop! — sõber — siin võid teha toreda operatsiooni,“ mõtles Otu Painas, „hakkame asjast kinni ja teeme elukindlustuse kiires korras ära!“

Ja nüüd algasid hankemehe rünnakud oletatavale rahamehele, Franz Rannukile.

3.

Oli päikesepaisteline ennelõuna. Rahvas saigis plaazil, lasi end siluda soojendavatel päikesekiirtel, või otsis karastust jahedatest merevoogudest. Vanemad inimesed aga leidsid mõnusat varju rannakohvikus.

Otu Painas tuli, supelmantel käevangus, randa. Ta seisatus kohvikutrepil ja lasi oma pilkudel ekselda üle ranna. Siis käis terav nõksatus läbi ta keha. — Seal istus ju Franz Ran-

nuk. Küsimus seisis nüüd selles, kuidas läheneda „ohvrile“.

Siin tuli juhus Painasele appi. Ilma et ise oleks märganud, ajas Rannuk lauanurgal lebanud värske ajalehe maha. Paari sammuga oli hankemees lana juures ja tõstis lehe. Sealjuures manas ta näole illatunud ilme ja sõnas:

„Ohoo! — te vabandate — ma pole veel tänast lehte lugenud... 30.000-kroonine tuli-kahju... ja mahapõlenud hooned olid tuli-kahju vastu kindlustamata. — Kole lugu.“

Kuna Rannuk istus ihuüks lauas ja tundis ilmselt igavust, leidis ta nüüd võimaluse mõne sõna juttu puhuda.

„Jah. — See oli kindlasti raske hoop pere-mehele, kaotada peagu kogu varandus tulele-kide läbi,“ tähendas ta.

„Eks ole,“ haaras Painas lausest kinni, „mis oleks tal viga olnud, kui hooned ja inventar oleksid kindlustatud olnud, aga nüüd jääb ta purupaljalt oma rusuhunnikutele.“

„Jah, inimene, kes oli juba jõudnud majan-

Sellest võrdlusest nähtub, et riikliku sundkindlustuse kasvades on vabatahtlik lisakindlustus kaotamas oma osatähtsust. Kui N. Liidu kindlustustegevuse algaastail vabatahtlik lisakindlustus moodustas kogu kindlustustuludest üle 50 protsendi, siis ulatub see praegu vaevalt veel 20 protsendile.

Seda ei tule muidugi mõista nii, nagu oleksid kodanikud vabatahtliku kindlustuse vastu passiivsemaks muutunud, vaid siin etendab määravat osa asjaolu, et sundkindlustuse teostamine on osutunud niivõrd tihedaks, et vabatahtlik kindlustus on kaotamas vajadust. Vabatahtlik kindlustus eksisteerib veel peamiselt elukindlustuses, kus sundkindlustust üldse pole.

Põllumajanduslik kindlustus on viimasel ajal näidanud erilist tõusu. Kui 1922. a. oli kindlustatud ainult 117.000 sarvloomat, siis 1936. aastal tõusis kindlustatud loomade arv juba üle 30 miljoni. Külvipinda oli 1922. aastal kindlustatud 8,7 ha, kuid 1936. aastal tõusis kindlustatud külvipind juba 114 miljonile hektaarile.

Üldiselt seisab vabatahtlik kindlustus võrdlemisi algastmel. Viimasel ajal on

erilist rõhku hakatud panema elukindlustusele. 1936. aastal vabatahtliku kindlustuse eest laekunud 264-miljonilisest preemiatulust langes lisakindlustusele 122 miljonit rubla, vallasvarakindlustusele 12 miljonit ja elukindlustusele 150 miljonit rubla. Seega moodustab elukindlustus vabatahtliku kindlustuse tähtsama osa.

Peab tähendama, et N. Liidus on kehtimas sunduslik reisijatekindlustus. Selle kindlustusliigi preemia on kalkuleeritud sõidupileti hinna juurde. Väljamaksu ülemmääraks selle kindlustusviisi juures õnnetuse korral on 1000 rbl.

1936. a. maksis Gosstrahh välja kindlustatud varanduste ja elukindlustuse arvel 690 milj. rubla. Samal ajal kulutas ta tulikahjude, uputuste ja loomataudide vastu võitlemiseks 125 miljonit rubla.

Gosstrahhi tähtsus N. Liidu majanduslikus elus tõuseb aasta-aastalt, ja võib öelda julgesti, et see on üks suurimaid kindlustusorganisatsioone maailmas. Ta töötab samasugustel matemaatilistel ja statistilistel põhimõtetel kui teistegi riikide kindlustusorganisatsioonid.

duslikult teatavale seisukohale ja võis lubada endale veidi avaramat elu, on üleöö muutunud vaeseks kui kirikurott...“

„... leegid on armutult võtnud kõik, mis võtta oli,“ lõpetas Painas, lisades küsides juurde: „Aga kas teie olete enda varanduse ja elu juba kindlustanud?“

Rannuk muutus tähelepanelikuks.

„Ei ole leidnud selleks põhjust olevat,“ sõnas ta ebamääraselt.

„Kuidas?!“ hüüdis Painas üllatunult, „teil on ju tänase looga järjekordselt hoiatav eeskuju olemas ja teie elu... see on samuti alaliselt hädaohus!“

„No-noh?“

„Aga muidugi! — Kas me ei loe järjekindlalt liiklemisõnnetustest, kus kuri saatus nõuab ohtralt inimelusid? — Kas pole võimalik, et talle kukub tänaval liigeldes mõni katuskivi pähe — surm võib olla silmapilkne. — Mis hakkab teie perekond siis peale, kui perekonna toitja variseb manalasse?...“

Rannuk kõhatas ebalevalt.

„Aga milleks te seda nii räägite?“ küsis ta siis.

„Kaastundest inimese vastu, nagu teie, kes olete muidu nii sümpaatne ja huvitav inimene...“

Rannuk naeratas mõrudalt.

„Ja ühtlasi,“ jatkas Painas, „ma ei tee sellest saladust — olen kindlustusseltsi esindaja. — Pärast seda vestlust usun, et olete veendumusele jõudnud, kuivõrd tähtis on enda ja oma vara kindlustamine.“

Rannuk tõusis.

„Ma tänan!“ sõnas ta ja astus minekule.

Kuid Painas ei jätnud jonnit. Ta ruttas lahkujale järele.

„Kui olete lubanud endaga juba sellel teemal vestelda, võib-olla võime edaspidi veel sellest kõnelda.“

„Hästi, ootan teid täna pärastlõunal oma pansionis...“ Rannuk nimetas pansioni nime, kus elutses, ja ruttas edasi.

Ülevas tujus siirdus Painas tagasi randa. „Võit on minu!“ ümises ta iseendale.

Teatud osa Gosstrahhi tööst võtavad osa veel kindlustusobjektide registreerimise ja preemiate kasseerimisega kohalikud täitvad komiteed ja külanõukogud. Peale selle valitakse külades veel erilisi kindlustusvolinikke, et rahva kontakt kindlustusajandusega oleks veel lähem.

Mitte vähem tähtis pole N. Liidus sotsiaalkindlust. organisatsioonide kogu Sotsstrahh, mida juhivad ametiühingud. Selle organisatsiooni suurus annab aimu asjaolu, et sel on üle riigi üle 200.000 väljamaksupunkti.

Töölistel ja ametnikel pole tarvis tasuda sotsiaalkindlustuse jaoks mingisuguseid kindlustusmaksu. Summasid sotsiaalkindlustuse fondidesse maksavad ettevõtted ja asutused, kus töölised ja ametnikud töötavad, 11—20 prots. suurus nende palgast. Kolhoosi talunike, sõjainvaliidide ja pimedate sotsiaalset kindlustust korraldavad liidu vabariikide rahvakomissariaadid.

Sotsiaalkindlustuse fondist on õigus saada 66—100 prots. palgast haiguse, õnnetusjuhtumi, ajutise invaliidisuse ja surma puhul. Samuti kindlustab see pensionisaamise invaliidisuse, vanaduse,

5.

Kell oli viis. Painas astus pansioni. Suures saalis kohtus ta Rannukiga. Pärast seda kui nad käitunud olid ja oma nimed viisakusreeglite kohaselt jünrde lisanud, võtsid nad muga-vates tugitoolides istet. Painas alustas kohe rünnakut:

„Olen kindel, et jõudsite kindlale otsusele ja lasete end kindlustada.“

„Noormees, sellest ei tule kahjuks midagi välja.“

„Aga miks?“

„Ütlen teile seda. — Kuigi teil on eeldusi läbilöömiseks, pole te oma hanketöös küllalt põhjalik. — Kas te ei tea, et enne kui kedagi asute atakeerima, peate soetama endale täpsed andmed selle isiku kohta...“

„Jah, no-muidugi,“ ühmas Painas ehamuga-valt.

„Aga minu kohta olid teil väga puudulikud andmed. — Olen nimelt ise X-kindlustuseltsi direktor... Ja seda oleksite siiski pidanud teadma...“

aastate väljateenimise ja perekonnatoitja kaotuse puhul.

Samast fondist saavad naised toetust 2 kuud enne ja 2 kuud peale sünnitamist.

Peale individuaalkindlustuse korraldab sotsiaalkindlustus sanatooriumid terviseparanduseks, tööliste puhkekodud ja lastesõimed. Peale selle on seadnud sotsiaalkindlustus viimasel ajal oma sihiks tervishoidlike korterite ehitamise töölistele ja ametnikele, milleks kulutatakse ära suured summad.

Muljet N. Liidu sotsiaalkindlustusest annab tema eelarve. See oli 1938. a.: tulusid 6,3 miljardit ja kulusid 5,9 miljardit rubla.

Kulud jagunesid järgmiselt:

Abirahad ja pensionid	3.466 milj. rbl.
Laste-hooldus	654 " "
Puhkekodud ja sanat.	1.034 " "
Turism ja mägironimine	58 " "
Kehakultuur	148 " "
Toetused töö- ja ametn. vast. abiandm. kassadest	
Kultuur- ja puhkepargid	27 " "
Rahvaharidus	84 " "
Ravimine	100 " "
Arstlik kontroll	80 " "
Tööinspeksioon	79 " "
Kindl.-tegelaste preemiad	5 " "
Sotsiaalkindl. valitsemise kulud	80 " "
Muud kulud	49 " "

Kokku 5.900 milj. rbl.

Nagu siit näeme, kulub abirahadeks ja pensionideks $\frac{2}{3}$, puhkekodude, sanatooriumide ja kuurortide peale $\frac{1}{5}$, kokku $\frac{3}{4}$ kõigist kuludest. Teised kulud on vähemad ja moodustavad üksikult vaid murdosa kogu kuludest.

Üldiselt peab märkima, et kindlustustegevus N. Liidus muutub järjest intensiivsemaks. Vaatamata riiklikule monopolile, taotleb kindlustustegevus seal samu põhimõtteid, mis mujal maailmas, — pakkudes kindlustuskaitset kodanikele võimalike õnnetuste puhul.

Läti kindlustusolud.

Meie lõunanaaber Läti on kindlustuse alal meist mitmeti õnnelikumas seisukorras. Pärast mitmeid reforme kindlustuse ala tervendamise suunas on Läti juba niigi väikest seltside arvu veelgi koondatud. Kui mõni aeg tagasi Lätis tegutses veel 7 seltsi, siis on nende arv nüüd kahanenud 4-le. Viimasena liideti seltsid, kelle põhikapital ei tõusnud 1 miljoni latini. Nüüd tegutsevad Lätis: „Drošiba“, „Latvijas Llodis“, „Daugava“ ja I Riia Kindlustusselts.

Välisorganisatsioon

on seltsidel veel täiesti välja kujunemata. Peale ühe inspektori, kes sageli matemaatiku ja likvidaatori ülesandeid täidab, puuduvad välisametnikud meie mõiste järgi täielikult.

Teatavat aktiivsust organiseerimise alal on näidanud edumeelne selts „Daugava“, kelle peainspektor mõni aeg tagasi viibis Soome seltside juures õppe-reisil. Temal on läinud korda nüüd tööle rakendada veel paari inspektorit ja nende juhtimisel sünnib praegu „Dau-

gava“ seltsi välisorganisatsiooni väljakujundamine Soome eeskujul.

Esindajad Lätis peavad kõik olema registreeritud rahaministeeriumis. Sellekohasele formulaarile kirjutab uus esindaja kandidaat andmed oma isiku kohta ja selts esitab selle ministeeriumile. 20-latilise aastamaksu eest saab esindaja äritunnistuse ja võib niisiis tegevust kindlustuse alal alata.

Väljaõpet

kui niisugust pole olemas meie mõiste järgi. Kõik, millega võimalik kindlustuse alal tutvuda, piirdub vaid tariifide ja mõne üksiku selgituskirjaga. Kindlustusalaline kirjandus puudub täielikult, küll kasutatakse aga seltsides saksa-keelseid ajakirju ja muud välismaist kirjandust.

Elukindlustuse areng

on Lätis tunduvalt madalam meie omast. Jõusolevaid poliise võib arvestada veidi üle 10.000, kusjuures storno on märkimisväärselt suur. Viimati korraldatud Eesti Kindlustustegelaste

AHASVERUS.

Uus esindaja.

See juhtus mõned aastad tagasi, ajal, mil kindlustustegevus peale raskeid majanduslike kriisiaegu hakkaks jälle võtma elujõulisemat ilmet. Koos majanduslike eelduste paranemisega kindlustustegevuse soodustamiseks võis ka nentida kindlustuse hanketöö põhimõtete tervenemist ja kindlustustöö süstematiseerimist.

Töötasin tollal maakonna instruktorina ühes Kesk-Eesti maakonnas kolmandat aastat ja olin igati rahul oma seniste töötulemustega. Organiseerisin ja arendasin oma tööd moodsate põhimõtete järgi: seadsin pea igasse suuremasse keskusse tööle uusi esindajaid, korraldasin hankepäevi ja pidasin kõigi kindlustuskandidaatide kohta täpset kartoteeki. Iga päev andis mulle edaspidiseks tööks uusi kogemusi ja ma kogusin neid, töö tarkusetera-kesi meeleldi oma oskuste varasalve.

Kuigi kindlustusalal sageli tuleb üle elada ootamatuid pettumusi, ma sellistel juhtudel ei lasknud kunagi pead norgu. Tundsin, et pettumusteta nagu polekski mu järgnevatel õnnestumistel täit kaalu ja väärtust. Teadsin, et kindlustusmehe tööpäev koosneb piiramatu-dest võimalustest, milles aga omakorda on palju ootamatuste miine ja karisid, mis purustavad kainemagi arvestustelaeva. Tol ajal minagi sattusin sellistesse vetesse, kus töölaevuke hakkas hädaliselt kõikuma ja edasimineku asemel kippus hoopis ümber paiskuma. Olin tõelisse pigisse sattunud maakonna suurema valla, ütleme A. valla organiseerimisega. See väld koosnes metsanurkadesse laialipaisatud taludest ja küladest, ning rahvas seal oli kuidagi omaviisiliselt endasse-tõmbunud ja pisut vaenulik kõigi välissünd- muste vastu. Kindlustusala sealsele rahvale ei olnud üldiselt küll tundmatu, kuid sellesse suhtuti niivõrd loult ja ükskõikselt, et jutle- mine sel teemal nendega muutus pikapeale tüütavaks. Ja ega ei võinud need inimesed kiidelda seejuures sugugi erillise jõukusega,

Ühingu külaskäigul Lätti seletas üks kindlustusseltsi peadirektor oma ametlikus vastuvõtukõnes, et storno põhjused seisavad just vastutustundetute esindajate töös. Elukindlustuse arengu algusaastail rändasid need külast külla ja sõlmisid lepinguid suurte lubaduste abil, missuguseid selts nüüd ei saa täita. Veel nüüdki saabub siit-sealt teateid kindlustustest, kus esindaja suurema elukindlustuslepingu sõlmimise soodustamiseks lubas kindlustusvõtjale tema surma korral uhke orkestriga matused korraldada. Direktor oma kõnes teatas, et on tulnud ette mitmeid juhtumeid, kus poliisioomanikule lähedalolijaid saabus seltsi orkestri üle teateid pärima. Veel mitmeid teisigi lubadusi anti „lahkete“ esindajate poolt, mis nüüd, aastaid hiljem, nende kindlustusi sunnivad storneerima.

Riik segab end viimasel ajal kindlustustegevusse,

mille tagajärjel viimasel ajal teatav elevus on tekkinud. Seda peamiselt just riigiteenijate seas, kus rohkesti mitmesugust selgitustööd on tehtud. Nii võib meiegi piiripunktides näha brošüüre

kuid samuti ei olnud seal peagu ühtki saunikut, kel hambad oluaksid kasvõi pooleldi varnas. Sealse rahva usalduse võltmiseks püüdsin leida sinna väärilisi esindajaid, kuid kõik katsed ja püüded nurjusid. Sain küll siit-sealt lahkeid lubadusi kaastööliseks hakkamiseks, kuid tegelikult lubadustest kaugeemale ei jõutud. Lugu hakkas mind häirima. Usk oma võimetesse hakkas kõikuma. Kuna aga kindlustustegevuses ei tohi ühtegi sammu taganeda, siis otsustasin seisukorra päästmiseks asjast teatada seltsi peakontorile ja paluda sealt organiseerimistööks abi.

Mulle teatati peatselt inspektor Rein Sarika kohalesõidust. Jäin ootama tema saabumist teadmiseks, et küllap sellel kindlustusala frondikindrallil on jällegi ideid olukorra lahendamiseks.

Oli sügisene, udune hommik, kui ootasin väkese aleviku raudteejaamas inspektor Sarika saabumist. Mürinal lendas rong jaama. Mahatulijate hulgas oli ka inspektor Sarik.

„Nii, elu läheb siis hästi,“ lausus ta heatajulisel peale kätlemist. „Väkese sõja-

piirivalvurite käes, kes aga suuremat huvi ei tunne selle ürituse vastu. Kindlustusviis, mida rahaministeeriumi kindlustuseosakond propageerib, on ilma arstliku ülevaatuse ja tempelmaksuta, mis preemiamaksu tunduvalt odavamaks teeb. Ent sellest hoolimata ei näi asjal olevat edu, kuna seltsil puudub esindajatevõrk.

Tule alal

on märkimiseväärt obligatoorsus, mis juba mõnda aega sunnib kinnisvaraomanikke oma varandusi tule vastu kindlustama. Esialgse reformiga anti tulekindlustuse ainuõigus omaval. tulekindlustusseltsidele Letgallias ja Riias, kuid et need ei tulnud toime selle üritusega, siis reorganiseeriti vallaseltsid, nii et igasse valda sai üks vallaselts. Vallaseltsid koondusid vastavasse liitu, kuhu kuulumine kõikidele valla kindlustusseltsidele oli tehtud kohustuslikuks. Liidu keskus asus Riias. Paralleelselt valla vastastikuse kindlustusseltsiga arendavad tegevust ka teised, s. o. ülemaalse ulatusega linna kindlustusseltsid ja riiklik kindlustusasutis rahaministeeriumi juures.

plaani“ pidamiseks, nagu Sarik armastas nõupidamist nimetada, astusime aleviku võõraste-maja kasinalt sisustatud tuppa. Oiles võtnud üleriided seljast, Sarik laskus koduselt diivanile.

„Tahate vist sõlmida mitu miljonilist elukindlustust, või on vaja kosjaminekuks isameest?“ naljatas Sarik, kel huumorit jätkus alati.

„Selliste lihtsate asjade pärast ei ole mul kellegi abi vaja,“ vastasin ja asusin olukorda põhjalikult selgitama.

Jutustasin võrdlemisi üksikasjaliselt, kuidas olin külastanud vallavanemat, kes kindlustusasjandust oli nimetanud laste narrimiseks, jutustasin ka mesilahkest ja suurejutulisest sekretärist, kes esimesel silmapilgul oli valmis kindlustusala soovitama igasse majja, kasvõi kahekordselt. Märkisin ka ära jutustamise mugava ja paksuturjalise meieriga, kes minu tunnillisele jutule vastas vaid mõnesõnalise mõminaga. Analüüsisin ka kõigi teiste minu poolt külastatud võimalike esindaja-

Seltsi valik

varanduse omanikele on jäetud vabaks. Kui varanduseomanik aga seda vabadust seltsi valikuks ei kasuta, kindlustatakse maal asuv varandus valla vastastikusel kindlustusseltsis varanduse omanikult nõu küsimata. Sundkindlustamise järelevalvet teostavad kohapealsed vallavalitsused, nõudes igalt tõrkujalt kindlustamise kulu sisse vastuvaidlemata korras. Selleks menetluseks esitab valla vastastikune selts tõendi poliisi ärakirja näol, mille põhjal vallavalitsus teeb oma otsuse.

Sundkindlustamisele kuuluvad

kõik põllumajanduse otstarbega hooned, kusjuures on seatud põhimõtteks, et mida suurem on talu oma põllupinnalt, seda põhjalikum ja suurem olgu ka kindlustus. Sellelt seisukohalt lähtudes on talud jagatud 6 rühma. 1. rühma kuuluvad talud, kus põllumajanduseks kõlvulist maad on kuni 4 ha. Kõik selliste talude eluhooned, loomalaudad, hobusetallid, puukuurid, keldrid ja saunad peavad olema kindlustatud. 2. rühma kuuluvad talud põllumaaga 4—10 ha ja hoonete loetelus näeme juba

11 erinevate. 3. rühmas on talundid 10—25-ha põllumaaga, siin märgitakse 13 iseliiki hoonet. 4. rühmas on talude suuruseks ette nähtud 25—45 ha, kus erihoone kindlustamine on sunduslik. 5. rühma talundite suuruseks on talud üle 45 ha, siin esinevad sundkindlustuseks 15 erihoone nime. Viimasesse rühma kuuluvad kõik hooned, mis pole seatud talundi suurusega, ja siin peavad olema kindlustatud ka kõik eriotstarbelised hooned, nagu kasvuhooned ja teised.

Kindlustuse kohustus lasub ikkagi ainult neil hoonetel, mis asuvad valla vastastikuse kindlustusseltsi põhikirjas märgitud rajoonis. Erand on siin tehtud valla enda hoonete suhtes, missugused, nende asukohast hoolimata, kindlustatakse kohalikus kindlustusseltsis. Vallavalitsus, kes tõrkujalt hooneteomanikult kindlustusmaksu sisse nõuab, arvestab peale preemia 6% viivitusrahaks ja 10% sissenõudmiskuludeks, kuid mitte vähem kui 2 latti igalt nõudesummalt.

Obligatoorsele kindlustamisele alluvad hooned peavad olema kindlustatud vähemalt 75% ulatuses, kusjuures valla omavalitsuse hooned tuleb kindlustada

kandidaatide mõtteavaldusi, millised ei olnud andnud soovitavaid tulemusi.

Vaikides oli Sarik kuulnud mu juttu. Vaikis ta ka siis, kui olin lõpetanud, süütas ainult pikkamisi paberossi ja vaatas nagu hahameelselt läbi laisalt hajuva suitsu aknast välja.

„Tundsin, et siin võib aidata ainult Teie nõu ja abi,“ püüdsin leida oma ebaõnnestumistele õigustust. Inspektor Sarik naaldus täie raskusega vastu diivani patja. Ta ilme oli läbitungimatu nagu teras ja ma märkasin, et ta oli kogu aja teinud mu jutust tähelepanekuid.

„Aitama ju peab,“ lausus ta, ning ma tundsin, et ka seegi kord on tal jälle varuks midagi, mis päästab. Ja ometi ei rääkinud ta sellest enne sõnagi, sest tema põhimõte oli mitte midagi lubada, mida ei ole pärast võimalik täita. Pisut niiskesse tuppä sigis piinlikuna tunduvat vaikust.

„Hüva, arvan, et puhkan mõne tunnikese ja läheme siis lõunapaigu kaema teie „murdmatut fronti“, seniks aga, kui tell on väljas mi-

dagi õiendamist, võite midagi ette võtta ja õiendada,“ tähendas ta. Noogutasin jälle negatiivselt ja lahkusin.

Tagasi tulles leidsin inspektor Sarika ikka veel laua ääres lugemat, ning ma aimasin, et ta ei olnud vaatamata öisele sõidule puhunud minutitki.

„Soo, arvan, et ongi aeg minekuks,“ arvas Sarik. Minu soovi autot võtta lükkas Sarik tagasi, märkides, et midagi pole paremat kui 6—7-kilomeetriline matk sügisises karges ja värskes õhus.

Meie tee oli tavaline vähekäidav külatee. Otsisime teeveertel kuivemaid kohti ja liikusime vastu sügisest päikest edasi tublil marsitempol. Tee möödus koolimajast, kust meie ette teele lippas kojuruttavaid õpilasi. Nad jooksid muretult, tõukasid üksteist ja trallitasid muretult.

„Nende lõppematu rөөm on alati midagi sellist, mis väärrib kasvõi päevadeplikkust vaatlemist,“ tähendas mu energiline kaaslane ja temagi hakkas villistama lustlikult. Mudi-laspere meie ees aga kuivas kokku, sest iga

täisväärtuses. Hoonete hindamine toimub kindlustusseltsi juhatuse või seltsi esindaja poolt, kusjuures hindamisest võib igal ajal osa võtta vallavalitsuse liige.

Et kindlustuse järelevalve kuulub vallavalitsusele, peab vallavalitsus kõikide sundkindlustamisele kuuluvate hoonete kindlustus- ja hindamissummade kohta vastavat nimestikku. Kõikidest muudatustest, mis on seoses hoonete arvu hindamis- ja kindlustussummade, samuti ka tasutud kahjutasudega, peab kindlustusselts vallavalitsust informeerima.

Kahjutasude väljamaksmine sünnib, nagu ikka, hoonete seaduslikule omanikule või tema volinikule. Väljamakstavad kahjutasummad on aga täiesti arestivabad, neist ei tohi maha arvata mingisuguseid summasid ei riiklike, omavalitsuse ega ka kolmandate isikute nõudmiste rahuldamiseks. (?)

Valla vastastikuse kindlustusseltsi juhatuse koosseisu peab kuuluma vähemalt üks valla omavalitsuse liige. On valla esindaja revisjonikomisjonis, loetakse seega valla omavalitsus esindatuks. Ei täideta mõnesugusel põhjusel

seda nõuet, tähendab, kui kindlustusseltsi peakoosolek jätab vallaomavalitsuse liikme valimata, kuigi vallavalitsus selle kindlustusseltsi juhatusele esitas, tagandatakse mõni kindlustusseltsi juhatusliige ja asemele astub vallavalitsuse esindaja. Tagandamist teostab põllutöeministerium 1937. a. ühistegevuse seaduse põhjal, kui vallavalitsus vastava nõudega siseministeriumi ees on esinenud.

Valla vastastikuse kindlustuskeskliidu juhatuse või revisjonikomisjoni võib siseminister määrata oma esindajad, kellel on võrdsed õigused teiste keskliidu juhatuse või revisjonikomisjoni liikmetega.

Eeloleva aasta, s. o. 1940. a. 1. juuliks peavad olema likvideeritud senised omavalitsuse kindlustusseltsid Reseknes ja Riias, et anda maad vastastikustele kindlustusseltsidele.

Nagu märgitud, on neid vallaseltse praegu 518, kes eelpoolmärgitud seaduse kohaselt kindlustusseltsidelt järjest kindlustusi üle võtavad, nagu see on ette nähtud 1. jaan. 1939. a. seaduses.

Mis kogu selle sundkindlustuse juures Lätis iseloomulik ning võõrastav on,

välke teeharu viis koju mõne neist tublidest poistest. Lõpuks jäi meie ette ainult üks poiss.

„Oot, oot, selle väikese mehega on vaja juttu puhuda,“ tärkas Sarikale mõte ja me kiirustasime sammu.

Poiss silmitses meid algul umbusklikult, kuid peagi sobis jutt. Selgus, et poisi isa on kohalikus suuremas külas väikekohapidajaks, ning peale selle tegutseb veel aednikuna ja mesnikuna.

„On sul, väike mees, vendi ja õdesid ka?“ päris Sarik. „On küll, kuid vend ei käi veel koolis ja õde on päris pisike, ei saa veel hästi,“ ütelda,“ sõnas poiss julgelt.

„Soo-soo, ja isa jõuab teile kõigile anda süüa ja sulle veel taskurahagi,“ jatkas Sarik.

„Taskuraha annab ikka ema rohkem,“ naeratas poiss.

„Aga kelle käest siis ema raha saab, mis ta sulle annab,“ oli Sarik kiire küsima.

Poiss mõtles viivu: „Ei noh, ema saab ju isa käest raha,“ ütles ta tragilt.

„Aga, väike mees, kes siis sinu, õe ja

venna eest hoolitseb, kui enam isa ei ole,“ esitas Sarik küsimuse.

Lõbusatujuline koolijüts jäi tõsiseks. Ta ei leidnud ainumatki vastust.

„Vaata, meie olemegi need mehed, kes püüavad säärasel korral abiks olla, et lapsed saaksid ka siis koolis käia ja korralikult süüa, kui ei ole perekonnas enam isa,“ jatkas Sarik selgitust. Väike mees, kelle nimi oli Ants, hakkas pikkamööda asjast huvituma ja päris üht kui teist ja kui lõpeks jõudsime temaga koos ta väikese, aga nägusa koduni, näis temale, nagu tunneks ta meid juba ammu, ammu.

Antsu isa Jaan Purje oli mees umbes neljakümnendais eluaastates. Ta näis lihtsa, kuid korraliku ja hoolsa mehena. Meie jutt nagu ei tahtnud alul sobida. Kuid pikkamööda jõudsime mitmel alal ühisele arvamisele. Eriti veel siis, kui inspektor Sarik huvitus tema mesilast. Üle kümne taru olid korralikult reastatud ja kogu aed näitas, et selle hoolidaja on teadlik oma töös. Jälgisime mesilaste sügisest tegevust tarude juures, mille kohta

on sund, mitte üksi kindlustuses, vaid ka organiseerimisel. Kui näiteks 2 nädala jooksul antud tähtajast arvates talupidajad ei kindlusta oma hooneid neile vabaksjätud kindlustusseltsis, sunnitakse neid hooneteomanikke astuma kindlustusseltsi liikmeks, tasuma sinna oma liikmemaksu ja loomulikult kindlustama seal ka oma hooned. Et ühistegevuslikusse asutisse liikmeksastumine on tehtud sunduslikuks, kõlab ennekuulmata uudisena, kuid on nähtavasti kooskõlas tänapäeva ajavaimuga.

Berzmõisa valla vastastikune kindlustusselts on kõigi teiste seltside seast kõige jõukam. Tema tagavarakapital on kasvanud 6.578.199 latile, mis seega iga liikme kohta teeb 287 latti. Ka riigipresident K. U l m a n i s on pärit sellest vallast.

Et tulekindlustus on tehtud sunduslikuks, siis loomulikult puuduvad valla-seltsidel esindajad, kuna iga varanduseomanik juba ise selle eest hoolitseb, et kindlustus õigeaegselt uuendataks; kui ei taha tasuda viivitus- ja sissenõudmisraha.

Eriotstarbega majad, nagu kirikud, rahvamajad ja linna elamud, kindlusta-

mele võõrustaja tähendas: „Noh, nüüd nad valmistuvad talvele, toidutagavarad on kogutud ja käib hoolega taru puhastamine ja selle kindlustamine niiskuse ja külmade vastu!“ Imestasin, kui võrd palju teadis mesilastest inspektor Sarik, ta ületas oma teadmistega isegi mehe, kellel oli mesilastepidamises üle 10-aastane praktika. Nende vahel hargnes huvitavaid mõttevahetusi mesilastetõugudest ja nende iseloomulikest eluavaldusist.

„Mina olen aga oma elukutseks võtnud inimestele mesilaste püsivuse ja püüdlikkuse õpetamise,“ alustas Sarik peale pikka aega mesilaste ümber kestnud keskustelu uut teemat.

„Nagu näen, olete kõigiti teadlik mesilaste tublis püüus endale tagavarasid soetada, kuid kas võiksite ütelda, palju teil on tagavarasid enda jaoks ja eeskätt oma perekonna jaoks, kui teid peaks tabama mingi õnnetus, või midagi muud sellist, mis ei luba teid oma tööd jätkata senise töövõimega!“ See oli selge ja kujukas iseloomustus elukindlustuse vajalikkusele. Ja edasi arenes meie jutt sellel

takse endiselt linnaseltsides, kus on ka omad esindajad olemas.

Provisjonid

kindlustuste hankimise eest on võrdsed meie provisjonimääradele nii elu- kui ka tulekindlustuse alal.

Selgituskirjandus

ei paku midagi huvitavat. Brošüürid on enamasti kopeeritud Saksast ja nende valik on väike. Nagu igal pool Läti elunähtustes, on ka siin püütud eriti toonitada rahvuslikkust.

Tariifid

nagu meilgi. Domineerib III tabel, mis vastab meie praegusele S tariifile. Meie 2S on Lätis IV. Keskmise vanusega, 20 a. ja 15 a. peale sõlmitud kindlustus, millelt meil aastapreemiat tuleb 69 kr., maksab Lätis 57 latti. Samuti on veidi madalamad ka teised tariifid. Kokku võttes on Läti elukindlustuse preemiatariifid meie omadest odavamad umbes 10%, kuid kuuldavasti on ka seal viimasel ajal päevakorral preemiate kõr-

teemal ladusalt. Ei olnud vaja rääkida elukindlustuse ajaloost, ei olnud vaja tuua ka statistilisi andmeid, vaid Sarik põhjendas kõike loogiliselt meid ümbritsevate elunähtete alusel.

Oleks liigne märkida, et me sõlmisime Jaan Purjele elukindlustuse, tõesti liigne. Tähtsam oli aga see, et ta lubas meie kutsetööle kaasa aidata jõudumööda esindajana.

„Alati ei tule alustada mitte kõrgemalt poolt, vaid sageli on tähtis, et alustaksime kõige vähemalt ja nõrgemalt poolelt,“ ütles Sarik mulle teisel päeval, kui alustasime edasiminekut oma ala tutvustamiseks „põik-pealise“ valla südamesse. „Parem paar kandidaati, parem üks ustav esindaja kui mustuhat muidulubajat ja õhulosside ehitajat — kindlustusalal ei tohi muutuda õrnaks nendele, kes vaid hellitavad huuli meega,“ märkis ta mulle õpetuseks.

Ja nüüd, mil ma kindlustustööst olen tege-likult eemal, lugesin, et sama valla rajooni-juht Ants Purje on võitnud hanketööl esimese koha, sealses maakonnas. Sellepärast mulle meenuski omapärane lugu sügisest, hallipäisest inspektorist ja väikesest poisist külateel, kellest nüüd on kasvanud ja sirgunud oma ala edukamaid mehi.

gendamine, nagu teostati Rootsis ja meil. Kõige väiksem kindlustussumma on 1.000 latti.

Hinnaalandus 15.000 lati puhul 10%. Ka ilma arstliku ülevaatuseta on lepingu sõlmimine väga moodis. Preamia kõrgendus sel puhul on 1,5%, kindlustussumma ülemmäär 2.500 latti, ooteaeg 1 aasta. Kõigis muus osades tingimused nagu meilgi.

Kindlustussummad

enamuses 1.000, 2.000, harva sekka ka 15.000 ja 20.000 latti.

Oma ajakiri

nimega „Apdrošinasana“, kus sageli ilmub kirjutisi ka riigipresident K. Ulmaniselt ja rahaministrilt, mis jätavad mulje, et kindlustuse vastu suurimat huvi on hakanud tundma riik. Ajakiri „Apdrošinasana“ ilmub 12 korda aastas 12—18-leheküljelisena.

Kokkuhoiuvahendina

propageeritakse hoiukelli ja kalendreid,

kus on väike plekist karbik metallraha kogumiseks. Hoiukellade väljaandmiseks on trükitud vastavad lepinguplangid. Tingimuste kohaselt poliisioomanikule väljaantud hoiukell jääb 2-heks aastaks seltsi omandusse ja läheb alles siis kindlustusvõtjale, eeldades, et viimane on korralikult tasunud preemiaid.

Hoiukella hind on preemiale juurde arvestatud.

Kokkuvõttes peab märkima, et elukindlustuse tase on Lätis meie omast tunduvalt madalam, seltside välisorganisatsioon välja kujundamata ning väljaope lapsekingades.

Mis aga väärib järeletegemist, see on sunduslik tulekindlustus, välistegelaste sundregistreerimine ja elujõuetute seltside koondamine.

Võib arvata, et just nende viimaste erinevuste arvel Läti kindlustusala peatset tõusu ja edu võib saavutada.

Reeglid õnneks ja eduks.

1. *Mõõdukus*: Ära söö kõhtu liig täis; ära joo end liiga purju.
2. *Rääkimine*. Räägi ainult seda, mis võib olla kasulik teistele ja endale; väldi tühiseid kõnelusi.
3. *Kord*. Kõigil sinu asjadel olgu alati oma koht; iga oma äriasja aja alati omal ajal.
4. *Otsustamine*. Otsusta teha, mida pead; vii see tingimata läbi, mida oled otsustanud.
5. *Kokkuhoidlikkus*. Ära tee mingit muud kulu kui seda, mis on kasuks teistele või endale.
6. *Töö*. Ära raiska aega. Tee alati midagi kasulikku; jäta kõik tegemata, mis pole tarvilik.
7. *Tõsidus*. Ära ole salakaval; mõtle alati otsekoheselt ja õiglaselt; ja kui sa räägid, siis räägi vastavalt sellele.
8. *Õiglus*. Ära tee kellelegi halba ülekohtuga, või loobu omakasust, mis on sinu kohus.
9. *Tagasihoidlikkus*. Väldi äärmusi. Kannata välja solvamisi nii palju kui suudad.
10. *Puhtus*. Ära kannata puhtusetust kehal, riietuses ega käitumises.
11. *Rahulikkus*. Ära lase end eksitada tühistest asjadest, tavalistest või paratamatult õnnetusist.

Hakkame uuesti kindlustusmeheks.

See on halb, kuid siiski tõsi. Kui ajad pole mitte nii head, nagu nad võiksid olla, tulevad ka vanal kindlustusmehel raskused kindlustuste hankimisel. Sellevastu näeme aga, et noorel algajal, kel pole eelteadmisi, kogemusi, läheb väga hästi.

Millest on see tingitud?

Mõned ütlevad, et noor veel ei tea, kui raske see asi on, ja sellepärast puudub tal vana kartus. Teiste sõnadega: rumaluses peitub jõud.

See muidugi on ainult osa vastusest, kuid arvan, et peame kaevama sügavamale, et saada kätte kogu pilti. Uus mees uue vaimustusega, mis on talle sisendatud töö algul, võib teha tööd igasugustes tingimustes, kuid ma arvan, see on võimalik seetõttu, et ta talitab nende reeglite ja müügiprintsiipide järgi, mis on talle üles seatud. Kui ta kaldub neist kõrvale, siis tabab teda sama saatus, mis vanagi.

Mina arvan, et paremaks abinõuks olla jälle edukas hanketöös on see, et tuleb käia tervete müügi põhimõtete järele, millega tutvusite, kui astusite kindlustusmehena tööle. Räägin siin (piltlikult), et astute jälle kindlustuseltsi tööle nagu kordki.

Mida tegite siis? Hüva, kõigepealt koostasite nende isikute nimistu, keda tunnete. Et teha seda on parem, kui meenutada oma elu alates lapseõlvest, meenutate kõiki neid lapsi, kellega mängisite, kellega käisite koos alg- ja keskkoolis, olite mõne organisatsiooni liige, kes oli teie laagrikaaslane, kellega olite koos sõjaväes või puutusite mujal kokku.

Niimoodi minevikku meenutades leiaste, et on kaunis suur hulk neid, kes võiksid tulla kõne alla kindlustuskandidaadidena. Isegi kui just mitte seda, siis võivad nad teile kedagi soovitada.

Kui teie olete teinud algust nii täna, siis jatkake seda tööd igapäev järgmiselt: Hoidke alati paber ja pliiats valmis, ja iga kord, kui näete tänaval, keda tunnete, või möödute ärist, mis meenutab teile kedagi, või mõne kõneluse kestel kuulete mõnda tuttavat nime,

siis märkige see nimi üles. Nõnda on teil lühikese ajaga koos hulk nimesid, mis on teile vajalikud. Nüüd tarvis leida neile ainult lähenemisvõimalused. Vana, kuigi võibolla juba sammaldunud tutvuse tõttu pole see kuigi raske.

Teine asi, mis peate uuesti tööle asudes tegema, on see, et õpite ära mõne kindlustusjutu. Võibolla teate palju kindlustusjutte, kuid teie peate oma arvates valima neist huvitavaima. Milline neist parem selles suhtes, võtke nõuandjaks naine või mõni hea kolleeg. On parem valida välja paar kindlustusjuttu ja minna siis kandidaadi juurde teie uues nimistus. Parem on, kui alustate juttu järgmiselt:

„B... , ma tean, et teil pole palju aega, kuid ma ei taha kulutada seda teile kuigi palju, räägin siis kohe, miks teie juurde tulen... (tuleb alustada kohe oma kindlustusjutuga).

Selle järele peate alati tegema aruande oma tööst. Neid aruandeid pidage silmas ja hoolitsege selle eest, et kunagi ei tee päevas vähem kui kolm kindlustusjuttu.

Ja lõpuks peate võistlema. Astuge võistlusse mõne kolleegiga, keda tahate lüüa. Kui ei ole oma seltsis sellist kolleegi, siis võistelge mõne naaberseltsi kolleegiga, kuid võistelge!

Kui seda silmas peate, siis näete, et teie produktsioon hakkab jälle kasvama.

1. Oma poja elu kindlustamine on praktiline viis, kuidas kasvatada temas kokkuhoiumõtet ja vastutustunnet, mida läheb temal hiljem tarvis.

2. Elukindlustuse sõlmimine nüüd annab noormehele raha siis, kui ta seda vajab kõige rohkem, nimelt siis, kui ta alustab oma iseiseisvat elu.

3. Elukindlustus pole mitte katse, vaid elu näitab, et see on väga praktiline.

4. Isegi hiljem halvemal aastail on elukindlustus kõige painduvam leping, millest on kasu. Kriitilistel aegadel on elukindlustuspoliis nagu taevakingitus.

5. Statistika näitab, et teie pojal on kahest võimalusest ühe vastu saada kindlustussumma kätte.

Elukindlustuse õpetamine.

Selle teema üle, kuidas tuleb kasvatada publikut, et ta saab aru elukindlustuse tähtsusest, on kirjutatud palju. Ameerika ajakiri „The Review“ kirjutab selle kohta järgmist:

Publiku teadmatust selles suhtes on väga suur. Sellepärast on õpetuse jagamine siin väga tarvilik ja kindlustusseltsid peavad siin tõhe asuma.

Ameerika kindlustusselts „Metropolitan Life“ on selleks samme astunud. Ta on annud välja seitse illustratsiooni, mis kujutavad rahvahulka. Esimese all seisab: „Võtta 1000 noort muretult 10-aastasest vanuses.“ Järgmise all on: „Kakskümmend aastat hiljem, s. o. 30 aasta vanuses, näitab see tabel, et 146 neist noortest on surnud.“ Siis järgneb: „40-aastaselt näib paljudel saabunud olevat paras eluiga, kuid 219 tuhande seast pole enam elavate kirjas.“ Viiekümneaastaselt on juba 308 nende hulgast ära läinud, kuna 698 elab veel! Kuuekümnedaastaselt on 579 veel elus... Seitsmekümneaastaselt võivad veel 386 öelda, et inimiga on seitsekümmend aastat, 80-aastaselt on meie esialgsest 1000 noorest veel 145 alles, ja lõpuks on veel ainult 8, kes saavad 90 aastat vanaks.

Vastavad pildid on väga tabavad. Esimene mulje on neist, et nad on mõeldud surevuse võimaluse selgitamiseks. Kuid kirjad piltide all ja ülal selgitavad nende mõtet. Ülal on öeldud:

„Kindlustad sa täna inimese, võib ta homme juba surra, ja sina pead ta poliisi väärtuse maksma. Kuidas võid sa kindlustussummat välja töötada, kui seisad sellise võimaluse ees?“

„Kes sureb sel aastal? Keegi ei tea seda.“

„Kui paljud surevad sel aastal? Kogemused võivad anda sellele vastuse.“

Oled sa kuulnud kunagi suremustabelist? See on tabel, mis näitab antud vanusegrupis suremuse hulka aasta jooksul.“

„Suremustabelid on rajatud minevikukogemustele ja on mõõduandvaks reegliks tulevikus. Paljud suremustabelid on kasulikud.“

„Võtame suremustabeli ja vaatame, kuidas ta töötab. Mis näitab ta?“

Siin annavad pildid vastuse.

All võib lugeda.

Inimeste arv, kes võivad iga aasta suremustabeli järele ära surra, on tähtsaks teguriks elukindlustuse õigete preemiade arvutamiseks.

See on lihtne ja selge õpetamine ilma propagandata. Lugeja võib võtta siit igasugust õpetust, nagu ise soovib. Nad võivad talle öelda, et on aeg kindlustamiseks, või näidata, et elukindlustus on rajatud statistilistele materjalidele. See on eriti tähtis ajal, mil püütakse anda äridest valekujutlust.

Pime kindlustusesindaja.

Ameerika kindlustusleht „The Eastern Underwriter“ teatab pimedast kindlustusesindajast.

Kakskümmend aastat tagasi sai sel esindajal, nimega Arthur Olsen, Stoughtonis selgeks, et ta jääb pimedaks. Nüüd on ta 54 aastat vana ja juhib edukalt juba aastaid agentuuri. Mr. Olsenil tuli võidelda kogu oma tahtejõuga tahtustest vastu, mis tõi endaga pimedus, ja ta leidis, et nägemisvõime kadumisega läksid teised meeled teravamaks. Ta ütleb, et kuulmine on pimedal tähtsaimaks meeleks. Peaaegu sama tähtis on veel pimedale mälu.

Igal hommikul läheb mr. Olsen alati korralikult oma töökohta. Ta töövõime on otse üllatav. Suurest kirjadedepakist otsib ta kompamismeele abil soovitud kirjad välja. „Et olla ärialal edukas,“ ütleb Olsen, „peab olema oma kindel süsteem. Igal asjal peab olema oma koht ja see peab ka seal olema.“

Juba kakskümmend aastat töötab ta kindlustuse alal. Kuni kaheksa aastat tagasi oli ta ühe firma kaasosanik, kuid nüüd on selle ainuke omanik. Ainukeks abiliseks on talle sekretär, kes loeb talle posti ette, peab raamatuid ja korraldab asju, mida ei suuda Olsen oma pimeduse tõttu ise teha. Paljud ärikirjadest kirjutab Olsen kirjutusmasina abil ise. Pimedate kirja ta ei kasuta.

Lood elust.

— Viljandimaal põles maha maja, mis oli kindlustamata. Maja kuulus kindlustusseltsi esindaja E. R-le.

— T. sai hiljuti õnnetut surma kindlustusseltsi esindaja B. S., keda jäi leinama naine 2 väikese lapsega, kes jäid hoolekandele.

Ajaleht.

Joonatan Natanael oli kõigiti tragi kindlustusmees, kes ühtegi juhust ei jätnud kasutamata kindlustusjutuks. Ent vaatamata tema agarusele ei võtnud töö vedu. Temaga aeti küll meelsasti juttu, ent kui asi arenes seleni, et oleks vaja muutuda tegelikuks, s. t. kindlustuslepingut sõlmida, siis jäid inimesed kõhkleva ja lükkasid otsustamise edasi.

Saades kokku ametvennaga, hakkas Joonatan kurtma oma häda:

— Ma töötan küll palju, kuid tulemused on siiski nigelad...

— Ma töötan küll palju, aga tulemused on siiski nigelad. Ütle, armas kolleeg, mis viga siin võib olla?

— Sa vast ei selgita inimestele küllalt asja ära.

— Miks ma ei selgita. Ma pean igale kindlustuskandidaadile otse loengu maha. Toon ette kõik vastuväited ise ja teen need pihuks ja põrmuks, ent kui asi areneb lepinguni, siis jäetakse see ikka teiseks korraks.

— Kardan, et sa oled liiga teoreetiline. Sa seletad asja liiga kuivalt ja igavalt. Inimesed ei taha, et neile peetakse loengut, vaid nad tahavad, et neile asi tehakse selgeks praktiliselt, näitlikult.

— Aga kuidas seda teha?

— Mina töötan väga lihtsalt. Nagu teada, on inimestel silmamälu palju vastuvõtlikum kui kuulmise mälu. Mida inimene näeb oma silmaga, see jääb talle palju kergemini meelde kui see, mida ta kuuleb. Seepärast pole kindlustuskandidaadile sugugi nii oluline kuulnud jutt kui nähtud pilt.

— Aga kuidas saan ma talle näidata elukindlustuse tähtsust.

— Kõik on võimalik. Teie ei pruugi talle näidata pilti elukindlustuse tähtsusest, vaid kõneldes sellest on parimaks töövahendiks teie isiklik poliis. Esitades kindlustuskandidaadile sobival momendil oma poliisi, osutub see parimaks trumbiks. Teie sõnadel on hoopis teine kaal, kui nende tõenduseks on juurde lisada enda kindlustuspoliisi.

— Puudub teil see ja kui kindlustuskandidaat peaks veel küsima selle järele, siis ei aita ka paremini valitud sõnad asja teha veenvaks, vaid kindlustuskandidaadi silmas jääte ikka tühipaljaks sõnadetegijaks, kes iga-suguste nõksudega talle püüab „auku“ pähe rääkida. Ükski sõnaline tõendus ei päästa teie olukorda, kui teil puudub isiklik poliis.

„TEIL OLI ÕIGUS.“

Kui tähtis on kindlustuskaitse sõprade organiseerimine, näitab alljärgnev pisilugu, mis alles juhtus äsja.

Töötades nüüd hoopis uuel alal, sattusin ma kokku inimesega, kes sõjapsühoosi mõjul tahtis oma elukindlustust lõpetada — poliisi tagasi osta. Kuuldes, et mina olen varemalt tegutsenud kindlustusmehena, pöördus ta minu poole nõuküsimusega. Meie vahel hargnes alljärgnev jutt.

— Tahaksin kindlustust lõpetada, kuidas seda peaks tegema?

— Aga miks tahate kindlustust lõpetada. Kas ei suuda maksta preemiat?

— Ei. Seda küll mitte, kuid tahan saada kätte oma raha.

— Kas vajate hädasti seda raha.

— Ei, ka seda mitte, kuid praegusel ajal võib kõik juhtuda...

— Ei, ka seda mitte. Kuid mine tea praegusel ajal, mis võib juhtuda.

— Aga kas praegusel ajal Teie perekond ei vaja kaitset. Ütleme näiteks, et täna lõpetate kindlustuse ja saate kätte tagasiostu summa, mis on murdosa teie kindlustussummast. Kord kindlustuslepingut sõlmides arvestasite muidugi, et teie lahkudes perekond vajaks seda summat, kui Teiega peaks midagi juhtuma. Kui aga homme-ülehomme Teiega peaks juhtuma mingi õnnetus, kes hoolitseb siis perekonna eest?

— Seda nüüd küll, kuid ma mõtlesin, et see raha seal seisab nagu kinni.

— Aga mida teeksite selle rahaga, kui saate kätte?

— Ostaksin midagi tagavaraks. Kes teab, mis võib juhtuda.

— Siin see asi ongi. Teie kardate, et võib midagi juhtuda ja teie perekond jääks hätta Teie elus olles. Ent mida peab Teie perekond hakkama peale siis, kui Teie endaga peaks midagi juhtuma.

— Pealegi teate, et seda raha võib alati kindlustusseltsist saada kasutamiseks laenuks. Seejuures jääb perekonnale ikkagi püsima kindlustuskaitse. Lõpetamisel saate kätte aga ainult murdosa oma kindlustussummast ja perekond jääb hoopis kaitseta.

Hiljem, kui see mees, minu juttu siiski mitte uskudes, oli küsinud asja kohta selgitust ka kindlustusseltsist, tuli ta minu juurde ja ütles: „Teil oli õigus — kindlustusseltsis selektati täpselt samuti.“ Ja mees jättiski oma kindlustuse jõusse, ega võtnud sellele ka laenu.

Ent tuletades meelde seda lugu, peab teadma ka tõsiasja, et meie elukindlustusel on väljaspool väga vähe sõpru, mispärast on karta, et vastupidiseid nõuandeid tuleb palju enam ette.

Seepärast on väga tähtis, et iga kindlustusmees hoolitseks selle eest, et oleks kindlustuskaitset sõpru ka väljaspool otseseid kindlustustegelasi. Sest just need võivad sageli osutada kasulikke teeneid kindlustustöö heaks. Eriti tähtis on see praegusel ajal, mil kõhklemisi ja kaksipidi mõtlemisi on väga palju.

Saiast maailmast.

Taani elukindlustuses oli uusproduktiooni 1939. a. esimesel poolal 135,3 milj. kr. 139,6 milj. kr. vastu eelmisel aastal.

*

Pariisis on asutatud ühing, mille sihiks on liita kindlustatuid ja aidata kaasa kindlustusmõtte paremaks arusaamiseks.

*

Käesoleva aasta esimesel poolal on Soomes müüdnud 55.322 elukindlustuspoliisi 733 milj. margalise kindlustussummaga. Eelmisel aastal müüdi sama aja jooksul 58.582 poliisi 788 milj. margalise kindlustussummaga. Sellega on poliiside arv lüüdnud tagasi 7,6 prots. ja kindlustussumma 2 prots.

*

Mõni aeg tagasi põrkasid Chicagos kokku kaks trammi, mil polnud õnnelikul kombel peal ainustki reisijat. Selle peale vaatamata teatasid järgmisel päeval 23 isikut, et nad on saanud vigastada, ja nõudsid kahjutasu. Tõde tuli aga pea avalikuks. Nad olid lasknud endile „tõnkemasina“ abil vigastusi tekitada, nii et tekkisid sinised laigud ja muhud.

*

Vaatamata vaenutegevusele pole Hiinas juhtunud kindlustuse alal olulisi muudatusi. Nagu „Honkong Fire Insurance“ aruandest nähtub, on 1938. a. olnud preemiatulu 1.278.099 doll. 1.345.000 dollari vastu 1937. a. Kahjude puhul makseti välja \$85.270 dollarit 547.016 dollari vastu 1937. a.

Kimp vastuväiteid.

Siin on mõned head vastused vastuväidetele, milliseid võib sageli kuulda hanketöös.

Teie olete seletanud väga hoolikalt ja üksikasjaliselt kindlustuskandidaadile kindlustuskava, mis oleks talle vajalik. Ta on tunnustanud, et see on talle vajalik. Kuid siis hakkab ta puiklema. Siin on mõned vastused vastuväidetele, millised on kõige sagedasemad.

„Mul on tasuda võlad.“

Kui keegi mees ei suuda korraldada omi võlgasid, kas peavad nad jääma tasumata tema surmani, kui mitte keegi teine ei tasu neid tema eest?

Võlg oma perekonna vastu on teie vanim kohustus. Kas ei pea teie tasuma vanima võlakohustuse esimeses järjekorras.

„Ma mõtlen järele.“

Tuhandetele tehakse iga päev kindlustuse ettepanekuid ja need lükatakse tagasi. Nad mõtlevad järele liiga kaua — ja nende perekonnad peavad mõtlema siis järele kogu oma eluag.

Parimaks ajaks kindlustada oma elu on täna. Kunagi pole see kergem. Preemia ei lähe kunagi odavamaks. Ükskõik kui kaua elate, pole paremat kindlustusaega kui täna.

„Minu naine on elukindlustuse vastu.“

Naine võib olla elukindlustuse vastu, kuid lesknaine ei kunagi.

On's naisel õigus otsustada, kas vajavad lapsed kindlustuskaitset või mitte. Mitte ühelgi, isegi ka teie naisel pole õigust keelata teil seda tegemast, mis tahate teha oma laste heaks.

„Mul pole kellegi eest hoolitseda.“

Paljude aastate pärast peate ühe vanamehe eest hoolitsema. See vanamees olete teie ise ja tema kroonid peavad tulema noorte meeste taskust või mõnest abiandmise asutusest. Kas pole õigem hoida selle vanamehe jaoks nüüd mõni dollar kokku.

„Ma võin kaotada töö.“

Kas te pole mõelnud, et surnud inimesed on alati töötud?

„Ma elan oma naisest kauem.“

Statistika näitab, et Eestis sureb keskmiselt 100 abielurahvast 68 meest ja 32 naist. Sellega on meeste ja naiste surevussuhe 2:1.

„Ma ei või kindlustada.“

On olnud teil kunagi aeg, mil olete leidnud, et teil on küllalt raha kindlustuseks.

Tõeliselt iga kroon elukindlustust, mis on tänapäev jõus, on ostetud inimeste poolt, kel pole olnud raha kokkuhoiuks.

Kui teie ei või maksta elukindlustuse eest nüüd, kas suudavad seda teha teie naine ja lapsed siis, kui teid enam pole?

Kui teie ei suuda hoida oma eluajal kokku ühte kümnendikku oma palgast, kust võtab teie perekond kümme kümnendikku, kui teid enam pole?

Kas pole teil parem hoida praegu kokku väike protsent oma palgast, kui et teie perekond jääb teieta sajast protsendist ilma?

„Äri läheb halvasti.“

Kas mõtlete siis minna äri alalt puhkusele? Ühel päeval lähete aga pikale puhkusele ega tule enam kunagi tagasi. Elukindlustus hoolitseb aga siis teie perekonna eest.

„See maksab liig palju.“

Teie ei osta mitte elukindlustust, vaid ostate heaolekut oma perekonnale ja endale, kui olete vana. Kas võite oma perekonna õnne mõõta kroonidega?

Jah, elukindlustus maksab raha, kuid mis maksab see siis teie perekonnale, kui surete elukindlustuseta?

„Ma ei tunne huvi.“

Paljud inimesed ei tunne huvi elukindlustuse vastu. See on just põhjuseks, miks peavad kindlustusmehed kõvasti töötama — nad peavad jõudma ette oma kolmest tugevast võistlejast: surmast, töövõimetusest ja vanadusest, kes tunnevad huvi iga inimese vastu.

Mitte paljud mehed ei tunne huvi elukindlustuse vastu, kuid teil on naine ja poeg, kui räägiksin korraga teie kõikidega, kas võiksite siis öelda: „Meie ei tunne huvi elukindlustuse vastu.“

Õnnetuste kroonikat.

Õnnetusi inimohvritega.

— 6. oktoobril tabas surm Kiidjärve valla elanikku Kusta Hintzerit, kes kodust väl- ja minnes oli istunud tee ääres palgivirnale puhkama.

— 10. oktoobril suri Järva maahaiglas Käsu-konna ühiskaupluse juures mootorrattaõnne- tusel vigastada saanud Toomas Leiberg, kelle elukoht Viljandis ja kes oli 26 a. vana.

— 14. oktoobril suri Narva haiglas Vaivara valla Vaivina küla Sauli talu sulane Mandel Oja, kelle käes oli kogemata lahti läinud jahipüss, mille laeng tungis Ojale kõhtu.

— 15. oktoobril jäi Kadrina raudteejaama lähedal rongi alla 22-aastane Arnold Seffer, kelle elukoht Kundas, ja sai surma.

— 16. oktoobril tabas äkiline surm Viljandi elanikku Aleksander Lepikut, 29 a. vana, kui ta oli minemas mööda Turu tänavat. Mees langes tänavale maha ja heitis hinge.

— 19. oktoobril suri Lasnamäel paemurrus järsku töö juures Jakob Reha, kelle elukoht Tallinnas Katusepapi tän. 23.

— 22. oktoobri hommikul suri järsku heina- maateel Vohnja valla Loobu algkooli 59-aastane juhataja Kasper Tali, kes elas samas vallas Lasna külas.

— Ööl vastu 23. oktoobrit jäi Tallinnas Pal- diski maanteel möödastava auto alla ja sai silmapilkselt surma Tallinnas Juure tän. 12 elunev 22-aastane Helmuth Toomra.

— 23. oktoobril leiti oma kodust tapetuina Ropka vallas Saare talus peremees Peeter Jakobson ja taluteenija Liisa Klaos. Ole- tatakse mõrvamist rõõvimise sihiga.

— 24. oktoobril jäi Abja ja Mõisaküla jaa- made vahel rongi alla ja sai silmapilkselt sur- ma Abja vallas Vanamõisa asunduses elunenud Jaan Pöder, 39 a. vana. Leinama jäi naine kahe alaealise lapsega.

— 28. oktoobri hommikul leiti Narva raudtee- silla alt Narva linavabriku tööliskasarmus nr. 12 elunenud Aleksandra Issi, 38 a. vana, laip. Surma oli põhjustanud sillalt allakukkumine.

— 30. oktoobril leiti Tarvastu vallas Äm- muste külas Kuksi talu heinamaalt surnuna 51-aastane Andres Liebert. Surm oli Lie- bertit tabanud koduteel.

Tuleõnnetusi.

1. oktoobri õhtul süttis Narvas, Joala tän. nr. 19 A. Priski tislari- ja sadulsepatöö- koda. Tules hävis hulk mitmesugust mater-jali. Tuli sai alguse mahavisatud tiku- või paberrossiotsast.

— 2. oktoobril puhkes tuli Pühajärve v. Lokumärdi talus. Tuli sai alguse karjalau- dast, mis põles maani. Tulle jäi loomatoit. Kahju 3000 kr. Kindlustatud oli varandus 1220 kr. eest.

— Samal päeval põles maani Mustjala v. Võhma k. Jaak Joonase Põlde talu elamu

koos majakraamiga ja loomatoiduga. Kahju 2200 kr. Hoone oli kindlustatud 1000 kr. väärtuses.

— 5. oktoobril süttis Taevere v. Leetva kü- las Teisepere talu viljaküün, mis ühise katuse all kuivatusega, ja põles maani koos vallas- varaga. Omanik H. Lambi kahju 5000 kr. Hoone oli kindlustatud 800 kr. väärtuses, val- lasvara kindlustamata. Tuli sai alguse tik- kudega mängiva lapse käest.

— Samal päeval süttis Rakvere-Ranna-Pun- gerja teel Roela v. elaniku V. Nirgi sõidu- auto ja põles lõpulikult. Kahju 1000 krooni. Auto oli kindlustatud 750 kr. eest.

— 8. oktoobril põlesid Tõdva vallas ära 6 talu heinaküünid ja 6 talu heinakuhjad. Süü- tajaks osutus „Seevaldi“ vaimuhaiglast põge- nenud August Kõrress.

— Samal päeval põles maani Rägavere v. samanimelises asunduses Aug. Putko ühise katuse all olev ait, rehetuba ja rehealune. Kahju 5500 kr. Süütajaks peetakse mõnda püromaani, süütamishaiget.

— 10. oktoobril põles maha Harku v. Pü- hakülas Karl Heina rehehoone koos vilja, põhu ja rehepeksugarinituuga. Kahju 2800 kr. Varandus oli märksa madalamalt kindlustatud. Tuli sai alguse rehepeksumasina sädemest.

— Samal päeval põles maani Karula v. Karl Rosenbergi Kaku talu elumaja. Tulle jäi ka V. Purkase kaupluse vallasvara. Kahju 3500 kr., mille summa eest ka varan- dus peaaegu kindlustatud oli. Tuli sai al- guse tahma süttimisest korstnas.

— 12. oktoobril põles maani Saue v. Ra- hula as. Karl Nõukase talu elumaja, mil- lega olid ühise katuse all karjalaut ja küün. Tulle jäi 4 lehma, 2 siga, 20 kana, niidumasin, heinte- ja viljatagavara. Kahju üle 6000 kr. Hoone oli kindlustatud 2500 kr. väärtuses.

— 18. oktoobril süttis Paikuse v. Kodavere k. korstnast lennanud sädemest Kuuse talu elumaja ja põles maani. Talu rentniku J. Kuninga kahju 1250 kr.

— Ööl vastu 19. oktoobrit põles maani Väinjärve v. Vao külas Ivan Kuhja rehe- hoone. Tulle jäi traktor, rehepeksumasin ja õlgi. Kahju 12000 kr. Varandus oli kind- lustatud 700 kr. väärtuses.

— 19. oktoobril põles maani Pühalepa v. Hiiesaare k. A. ja H. Saue rehealusega ühe katuse all olnud elumaja. Kahju 2000 kr. Varandus oli kindlustamata. Tuli sai alguse vigasest korstnast.

— 22. oktoobril süttis Kaarma vallas Ma- leva külas Kopli talu elumaja, mille omani- kuks J. Munk. Kannatada sai ainult katus, kuid sealt allalangev põlev risu rikkus maja juures olnud rehepeksumasina. Rehepeksu- masin oli kindlustamata. Kahju 1200 krooni. Tuli sai alguse põlevast korstnast.

— Ööl vastu 27. oktoobrit süttis Halinga vallas Mõisa külas M. Jürissoni talu elumaja ja põles maani maha. Tulle jäi suuremal hulgal majakraami ja vanu hõberahasid. Omaniku kahju 3000 kr. Hoone oli kindlustatud 1750 kr. väärtuses.

— Ööl vastu 29. oktoobrit süttis kahjutuli Tallinnas Tehnika tän. 27 ehituselolevas majas. Tuli sai alguse ajutisest ahjust.

— 29. oktoobril süttisid Keilas Tuula teel nr. 1 Heinrich Hermannii kuur ja laut, millest esimene põles ära täielikult, teine osali-

selt. Tulle jäid villatööstuse masinad, villu, palke, põletuspuid, heinu j. m. Hooned olid kindlustatud, kuid tunduvalt alla tegelikku väärtust.

— Ööl vastu 31. oktoobrit süttis Särevere v. Öisu külas A. Maageri Soosaare talu elumaja-rehealune, põledes maani maha koos põhukütüiniga ja karjalaudaga. Tulle jäi kogu loomatoidutagavara, põllutööriistu, masinaid, 4 siga ja 20 kana j. m. Hooned olid kindlustatud 2100 kr. väärtuses, kuid kahjusumma on palju suurem. Vallasvara oli kindlustamata. Oletatakse süütamist.

Suur põlevus Lätis.

Asjasaabunud Läti kindlustusalalist ajakirja „Apdrošinašana“ sirvides nähtub, et ajakirja esilehed on pühendatud riigipresident K. Ulmanise kõnele, mis ära toodud sõna-sõnalt. Edasi riigipresidenti sekretariaadi üleskutse kokkuhoiu teostamiseks kõikidel aladel. Eri artikkel on bensiini tarvitamise kohta ja juhtnöörid tulikahju likvideerimiseks.

Valla vastastikuste seltside poolt on augustikuul likvideeritud 152 tulikahju, kogusummas 139.416 lati väärtuses. Seega on augustis enam kui 5 tulikahju likvideeritud iga päeva kohta. Suurematest kahjusummadest on 25.954 latti.

Hvituseta pole ka jälgida samas ajakirjas toodud tulekindlustuse ala bilanssi 31. augustiks. Torkab silma äärmiselt suur põlevus. Kuni 31. aug. vastuvõetud preemia on 1.456.990 latti, kahjutasud samal ajal 1.167.990 latti. Suurima põlevusega kuu on olnud märts, kus väljamaksud ületavad sama aasta preemiad ja teevad välja üle poole kogu aasta väljamaksudest, nimelt 666.402 latti. Ka juunis ja augustis on põlevus olnud suur. Nii ei tabanud tulehädadoht üksi meid, vaid hävitas miljonite lattide väärtuses varandust ka Lätis.

Esimene lendav tulikahjuprits on ühendriikides tööle rakendatud. Seda on mõeldud peamiselt kasutada metsapõlemiste vastu. Lennukil on 450-hj. mootor ja ta on ehitatud nagu tavaline pommilennuk.

Mõttekilde.

Elukindlustus on teatud mõttes nagu paar kingi. Kena paar kingi, mis ei vasta teie suurusle, on kasutatud teile, kuid on väärt kellelegi teisele. Samuti on ka lugu elukindlustusega. Kui ta ei vasta teie vajadustele, siis on see asjatu rahakulu, kuigi ta võib olla väga heaks kindlustuskaitseks teie naabrimehele.

Ja kui kindlustuse esindaja astub sisse, siis on tema ülesandeks müüa kindlustust, mis sobib teile niisama hästi kui paar kingi teie uue ülikonna juurde. Pika treeningu järel on tal võimalik seda teha. Ühegi teise töö pole sellist väärtust kui tema töö.

Industrial New Review.

*

On kindel tõsiasi, et päeva kestel tehtud kindlustusjuttude arv on tegur, mis määrab rohkem ära produktiooni kui osavus. Seepärast on esindaja ülesanne teha igal võimalusel kindlustusjutte.

O. Teachekor.

*

Ole ettevaatlik sellega, et sinust ei saa spetsialist mõnel alal. Jää kogu aeg ainult kindlustusesindajaks. Anna kindlustuskandidaadile seda, mida oled andnud seni teistele, kes on kindlustanud oma elu.

P. C. Sanborn.

*

Meie teame, et publik pole kunagi hinnanud elukindlustust rohkem kui praegu, ja kunagi pole elukindlustuse müügi võimalused suuremad.

A. E. Patterson.

Tegevtoimetaja: Jaan Kask.

Toimetuse kolleegium: M. Jõks, A. Kahlberg, A. Kivi, V. Kupffer, E. Käspert, A. Lattik, M. Lepik, K. Niilus, O. Piilmann ja H. Tomp, vastutav toimetaja.

Toimetuse ja talituse aadress: Tallinn, pstk. 18.

Väljaandja: Eesti Kindlustustegelaste Ühing.

Posti jooksev arve nr. 598.

Hind 25 senti.

O.-ü. „Vaba Maa“ trükk, Tallinnas 13. novembril 1939. a.

EESTI
RÄÄTUSRAAMATUKOGU
AR